

(R)

Jo de las donas no 'm fio
 pro d' aquesta hermosa, sí,
 porque 'l seu cor es diví
 y á l' América té un fio.

De dijous á dijous

QUI fou l' autor de las comedias, Shakespeare ó Lord Bacon? Aquest es la qüestió. Ja fa molts anys qu' ho va dir en anglés mister Jhon Bright ans de morir's: lo qui s'cregui de bona fe, qu' en William Shakespeare, es l' autor de l' *Amlet* y *Rey Lear*, es un grandísim burro.

A a s' ha tornat à soimoure aquesta qüestió, y no 'n fou 'n Bright solzament, l' únich hom d' aquella terra, qu' havia parlat de la seva incredulitat, sobre lo talent dramátich d' en Shakespeare, com autor de las obras qu' han fet célebre ' seu nom.

Primer, Lord Palmerston, ja n' havia dit s' opinió sobres l' impos b e de qu' en Shakespeare hagués escrit las obras que se l' hi atribuhexen, y l' eminent Bon Jonson al anomenar e s se iz talents majors de son temps, tira 'ls mes ditirambchs elog's á Bacon y al contrari ni menos anomena á 'n Shakespeare, no obstant de que primer, fou un dels mes decidits paladins d' aquest.

Si ja en Jonson no sabia per aquells temps, cap á quin cantó girars' cap á Bacon, ó cap á n' en Shakespeare, en la prioritat de son talent literari, y aparentment, posava 'l cap d' en Verulan y 'l d' en Shakespeare dessota 'l mateix barret, ¿qué té de estrany, qu' en aquests temps de dupte, surti una secta que prediqui 'l que no fou en Shakespeare, 'l mes gran dramaturg de 'l mon, posant tota la fe per en Bacon que 'n tenia tota lley de coneixements pertinents al ofici?

*
**

No puch dir de 'l cert, si 'ls partidaris d' en Bacon tenen fonaments de pensar com pensan, mes que sos arguments s' hagin qualificat d' engany's, y en lloch de combatre'ls ab sólits arguments, no 's tregui contrari d' ells, mes que 'l ridicol y la befa.

Lo mellor d' els defensors d' en Shakespeare, mister Sidney Lee, no dona pas altrás rahons sino qu' els Baconians no tenen cap dret per sern' ascoltats y que no mes tenian coneixements imperfectes d' aquells temps.

Gladstone, 'n tenia ben diferenta opinió, quan escribia: «Considerant qui 'n fou Bacon, sempre m' he mirat ayal parangó ab Shakespeare, con qüestió molt seria, mereixedora de lo s respectes.»

Els Baconians, fan ara com ara, á Inglaterra, un cos poderós, ab coneixements de las obras d' en Bacon, sens' per aixó d' sconeixer a n' en Shakespeare, y no 'n es pas segur qu' els guayin, si no fos buscant arguments f-rms.

Ja l'any 1856 Déia Bacon una literata Nort-americana, deya com opinio seva: que son «ocayo» d' apellido, era l' autor d' els dramas Shakespirians; declarava de passada, que 'l secret guardat p' els arxius de 'l *Club Elizabeth*, s' havia enterrat ab Shakespeare á Sraito d. Com que na Délia Bacon va morir's en una casa d' orats, allá envían els Shakespirians, tots els que pensan com ella; mes la creen-

cia d' aquesta dona, en quant á la propietat literaria de las comedias en plet, no va morir's ab ella.

*
**

Nathaniel Holmes catedrátich de lleys á Harvard y jutge als Estats-Units, prengué la defensiva de 'n Bacon, escrivint un llibre: «Qualitats d' autor d' en Shakespeare,» no poguent fugir Holmes de la dèria, de que l' autor, debía sern' un advocat, y que la fami irritat d' els assumptos de lleys, mostrava molt llarga práctica. Per reforsar sos arguments citava Holmes l' opinió de 'l magistrat Campbell, qu' en deya: «mentres tant que 'ls dramaturgs incorren en crasos errors, respecte tota mena de lleys, en els assumptos legals, exostos y estudiats per en Shakespeare, no hi he trobat sobreseiments, ni autos d' excepció, ni manaments de revocació d' autos.» Generalment 's convé, qu' en Shakespeare no va conèixer d' aprop cap bufet d' advocat, y fent forsas d' imaginació, suposa 'n Sdney Lee, qu' els coneixements d' e's termens legals per en Shakespeare, prové d' els processos que 'n sofrí son pare, y de las relacions qu' ell va adquirir per tal motiu ab membres de 'l tribunal.

*
**

Després de l' Holmes vingué l' Appleton Morgán, ab son treball «La mitología Snakesperian» y ab lo mateix sentit, surten forsas mes novellas d' Edwin Reed, advocat Nort americá y d' Ignatius Donnelly, que 'n va retreurer arguments Baconians de gros efecte.

*
**

Mister Sidney Lee regoneix; que de las setze obras dramáticas d' en William Shakespeare, que 's van publicar en lo trauscurs de sa vida, cap se 'n va imprimir ab la seva sanció. Shakespeare no va fer cap protesta quan se publicaren set dramas insignificants, ab son nom ó be ab sas inicials á la portada, no haventne tingut ell art ni part á la publicació. De bona veritat, sempre va ser indiferent á la publicació de las obras; pero aixó era costum de aquells temps, y no té res d' estrany.

Las primeras vuit comedias d' en Shakespeare, van sern' impreses sens figurar en l' escuberta son nom; van sortir com: «úbicament y ab gros aplauso representadas» La primera de totas que va portar son nom, fou *Lave s labour's lost* «quina plana deya,» qu' havia estat d' rrament corregida y aumentada «o escrita per W. Shakespeare.»

L' argument d' els defensors d' en Shakespeare, consisteix ab qu' aquest, era autor de las obras, perque son nom apareix á las edicions de l' any 1598, y las posteriors.

Per aquells temps, l' haver'hi un nom á l' escuberta d' un llibre no feya prova de sa propietat literaria. En lo regnat de na Isabel, no hi havia encara drets de publicació, ni va havernhi, fins molts anys després. Qualsevulga llibreter, podia publicar lo que vo'gués, y posar'hi qualsevol nom si aixís creya 's poguer vendre l' edició.

*
**

Quan en Shakespeare's va retirar a Stratford, la major part de sas obres dramàtiques no s'havia en cara publicat; eran inèdites: *The tempest, Measure for measure, The comedy of errors, As you like it, Ottello y Macbeth*; perquè l'autor d'aquelles obres, diu l'honorable Madden, un entusiasta Shakespearí vis-canciller de l'Universitat de Dubin. en son diari de «Master William Silence», devia haverlas fetes servir no mes que per treure'n diners, no cuidant en mesconseguit son propòsit després de representades.

Aixís mateix diu Madden que: «malgrat la publicació y venda, d'edicions robades y mal fetes, Shakespeare no's volgué moure de Stratford, qu'hi vivia retirat de'l mon, ni tan sols per' colleccionar

las y revisar els manuscrits, fins tal punt, que podían molt be haver estat robats o fets fonedissos, cosa no pas gens estranya dins l'història literaria d'aquells temps llunyans.

Oydá, qu'es llépol l'assumpto p'els aficionats a la lluyta literaria' qu'ens apár mes agradosa que la política y com que la cosa s'ho val y es llarga d'aclarir, acabém avuy la crònica setmana', fentne prometença als llegidors de que 'ls tornarem a parlar un altre dia d'en Shakespeare y d'en Bacon.

CALIXTE PI Y XARAU.

LA VUYTADA

Está tot, á dalt y á baix,
tant are á la desbandada,
que fins ¡ay! las Estacions,
(no las del Nort, ni de Fransa!)
las estacions .. temporals
no venen á temps. ni guardan
aquella normalitat
qu' anys endarrera observabam
pera el cambi de vestir,
en fetxas tant matemáticas
com Tots Sants per' ná d'hivern,
y d'estiu, Pasqua granada;
de mitj temps á mitj Abril
y á mitj Setembre Are enganyan
aquets cambis bruscos molt
y á lo millor un hom' agafa
un encostipat de pit
aixís qu' ha sortit de casa,
¡tot per no haver despenjat
lo sobretodo ó la capa
perque ahir feya calor
y avuy ja fa un fret que glassa!

Aquest any, precisament,
ha passat.., lo que no passa
cap any, porque el fret vé tart
en esta terra abonada
ab tots els fracassos ¡tots!
de la generació humana.

Los trastorns qu'ha ocasionat
la arribada .. *criminala*
de Sa magestat l' Hivern
ab la gota al nas penjada
han sigut tan y tan grans
y d' una tal importancia,
que han sembrat el pánich ¡ay!
entre las classes mes altas
(de tercer pis cap amunt)
fins arribar ¡mal viuatje!
á tenir molts que acudir
(per no abusar més del sastre)
á Caixas de préstams y
als Encants y á las Subastas
per eixir del compromís

si á la nit un va de gala
per concorre al *Talòs-Club*
ó al *Circo (Español)* ó á *Eslava*
ó al *Cassino dels manyans*,
ó als *Salóns (de jochs de trampa)*,
l' *Academia (de billars)*
ó á la *Lliga (de fulanas)*,
ó al *Foment (del vici)*. ó
l' *Ateneo de disbauxas*,
ó á l' *Unió (de guetos ríchs*
que retiran á trench d' auba).

¡Ls estorers si que han fet
l' *agost* al *Novembre (iganga!)*;
¡Ls vidriers han agostat
sas existencias tan *frágilas*;
¡Ls moblistas han vremenat
la vinya ans de temporada,
y 's carrets de café y llet
no donan l' abast ab tantas
consumacions ans de temps
per escalfar be la panxa
dels pobres treballadors
que al mati van á la farga.

Empró 'ls kioscos de refreschs
y 'ls cafetíns sota tálam
y 'ls teatros de posts y banchs
y 'ls cadirers de la Rambla,
ab la pressa que ha vingut
lo fret es donan al diable.

¡Es que tot va... com Deu vol!
¡Fins lo temps 's desbarata!
¡Y qui sab si á mitj hivern
tornarem á suar encara!

Sembla que días passats
varen darli butifarra
(que consti que ho dich en lo
bon sentit de la paraula)
á un senyor d' aquells confiats
ó d' aquells que tot s' ho empassan,
y va resultar que la

butifarra era averiada
ó podrida; qu' es pitjor;
diuh n qu' era de carn d' ase
desenterrat del canyet
feya dos ó tres setmanas.

Lo senyor va denunciar
lo fet (ó la butifarra
quan ja se la hagué menjat)
y 'l venedor, fenthi guassa,
s' excusá ab qui li vengué
l' embutit qui 'n té una fábrica
á Sant Gervasi, á las ' órts
á Horta, Gracia ó Valldaroca,
dient qu' es molt... *acreditat (!!!)*
lo tal fabricant de *marras*.
Ja fem bé que no 'n tastém
may de butifarra á casa:
primera, que no 'ns fan goig
las butifarrotas... caras;
segona, porque la carn
de porch aquí es carn de vaca;
tercera... ¡sabéu per qué!
perque 'l bacallá no embafa.

Ja trovava molt estrany
que aquí que tant porch 's gasta
poguessin donar l' abast
'ls pochos tocinos que 's matan,
(s' entén, relativament.)

Ara m' esplico, ¡fins ara!
lo bé de Deu d' embutits
de totas menas y tallas
qu' en colnados y droguers
y tendas de totas classes
se veuen sempre penjats,
¡com si no se 'n menjés gayres!

Per lo vist, la carn de porch
es lo de menos, caramba.

(Desd' are, menos que may,
me deixo dar butifarra).

PEPET DEL CARRIL.

Teatro Nacional

Trinitat còmico-bufa
qu' ha de dirigi 'l partit,
qu' es un partit de debó
perque es lo més dividit.

Projecte de Correus

— Don Guillém de Boladeres,
si bussóns vol instalá,
miri si aquesta boqueta
pe 'l seu objecte li fa.

TARDORENCA

El cap-vespre d'un dia trist de Novembre 'ns passejavam m' aymada y jo pe'l bosch aprop de la riera que l'atravessa, embellintla.

La vegetació, un mes avants tan hermosa y exuberant, apareixia á las horas pobre y raquitica, els arbres ensenyavan sas peladas brancas, quinas fullas, corre-guent en remoll per terra, empesas pe'l vent que brunzia ab furia, cruixian sota 'is nostres peus.

A fi que descansés m' aymada, quina delicada salut me feya estar inquiet con inuament esperant un fatal y próxim desenllás, ens detinguerem á una plassetta, al costat d' una font.

En aquell mateix lloch havíam passat horas felicíssimas, quan encar els arbres estavan adornats de son espès fullam que 'ns tapava de tota vista profana y 'ls aucells omplían l' ayre ab sos alegres cants d' amor.

—¿Te'n recordas, Reyna?... vaig exclamar con-mogut.

—Sí; molt—respongué ella—Pro ¡que trist s'es tornat aixol!

Y va afegir, com si 's parlés á ella mateixa:

—Tan trist com lo meu cor.

Anava á contestarli, pro sa tos febla y seca 'm detingué.

—¿Vols que 'ns n' aném?—vaig dirli.

—¿Perqué si aquí estich b.?

—L' ayre pot perjudicarte. Ademés, tu ho has dit, aquí t' entristeixes...

—Aquí y á tot arreu. Es que la tristesa la duch al ánim. ¡Sempre ploraríal!

—¡P orar! ¿Perqué?

—A colla. ¿Te'n recordas d'aquellas nits tant benhauradas que passarem un en brassos del altre, besantnos xardorosament? Donchs, per això ploro, porque jo hi penso sempre y fremexo d' horror al pensar qu' aquell temps ja no tornarà pera nosaltres.

—Si que tornarà, beneyona. E xos arbres treuran fullas novas, tornarán els joyosos aucells.

—Pro jo ja no ho podré veure—va interrompre'm ella ab trist accent.

—¡Per Deu, Reyna...! Tu viurás pera...

—Pera estimarte, si; això voldria. Pro no vulguis enganyarme ni enganyarte. Mira—digué cullint una fulla de terra y ensenyantmela—mírala com se 's tornat; avants tota verda y ufana, ara ¡que secal! Donchs igualment á mí, pobla fulla del inmens arbre huma, 'm secará prompte l' fret gerat de la mort que tot ho destrueix ab sa daga impía...

—Lo só llunya de las campanas que tocavan á morts va interrómprela.

—¿Sants?—continuá mirantme—Qu' aviat brandarà pera mí!

—No digas això. Pera tu brandarán, si, pro no ab tanta tristesa, sino ab tó vibrant, alegre anunci de dos cors qu' irán á unir-se...

—¡Unir-se! Pro ¡ay! no pas aquí la terra. Nosaltres ens unirem ans la presencia de Deu.

—Sí; pro...

—Allí—digué senyalant al cel—allí 'ns espera 'l tálam nupcial ab tota sa bellesa y benhauransa. Lo Pare oficiará de sacerdot, lo Fill será l' escolanet y l' Esperit-Sant, ¡oh! ja 'l portém dintre del cor, es l' amor qu' uneix las nostras ánimas. Un chor de serafins omplirá l'espai ab sos cántichs de joya, y 'l nostre encontorn se veurá il-luminat no per la febla llum dels ciris sino pel pur resplandor de la gloria. Será una veritable unió, ab sa missa cantada, unió mil voltas preferible que no aquí á la terra ahont la vida es un torment, ahont la mort pot tallar de septe 'l fil de nostra felicitat, ahont...

Un accés de tos la va interrompre.

Al sentir aque las sinistras paraulas, mon esperit, remontat avants á las regions celestials, caygué sopradament en aqueix mon de miserias y 's va estremir.

Mentrestant na Reyna seguía tossint. Vaig aixecarme, aní á la font d' ahont li vareig portar aygua qu' ella begué, sense que la tos se li calmés.

—Jo 'm moro—va dirme, mirantme carinyosa—y 'l pensar qu' haig d' abandonar-te m'apena, m' horroritza.

Un sanglot ofegá sas paraulas.

—Ascolta—continuá—jura'm per l' amor que'ns tenim, qu' aviat te reunirás ab mí.

—¡Ho juro!—li contestí ab lo cor.

Ella somrigué ab una mena de dolcesa que jamay he pogut veure 'n cap mes rostre, y, després d' un lleuger extremiment, se va morir entre 'ls meus brassos, semblatme fins sentir com l' ánima se li escapava.

Apenat vaig dirigir mos ulls suplicants á mon encontorn, cridant en mon auxili á la natura, quan de sopte vaig distingir allá aprop un precipici.

Llensant una riallada de fera alegria, m'hi vareig atansar corrents, pro quan arribo al bord una forsa misteriosa 'm detingué repentinament. Volguí seguir endevant pro no vareig poguer.

Alashoras, cego d' ira 'm vaig tirar á terra, plorant com una criatura, al veure'm impotent ans la voluntat de ferro del malehit egolsme.

ANTONI CANIHALLOPS.

¿Encare 't queixas?

Me pots dir traydor y vil;
pots dirme mil parauladas
que fiblin ma dignitat;
puig tens rahó de queixarte,
y jo respecte aqueix punt
m' acobardeixo y tu guanyas.

Mes no diguis may per Deu,
que jo no t' idolatrava.
que jo no t' donava tots
els gustos que 'm demanavas
encar que fossin los quartos
ben malgrat de mis butxacas.

¿Volías cols? Vingan cols!
¿Volías raves? ¡Té; raves!
Es á dir: Tu me tenías
tan disposat á complauret,
que á la fresca t' vai deixarg
al veure t' acalorada.

RAMPELLS

AL FESTIU Y POPULAR POETA, Y AUTOR CÒMICH

Pepet del Carril

(PETIT BOCETO)

En prova de simpatia
que el conéxel m' ha inspirat,
accepti aqueix *disbarat*
ab *ribets* de poesia.

No busqui els *quila's* de l' or
en ma pobra inspiració:
á falta d' *el o*, escrich jo
ab sanch, y ab fibras de 'l cor.

Nervi's, trist, suco la ploma
per alcansar gloria y fama,
y sent *io jo* un trágich drama,
semblo un sainete de broma.

Ol idi donchs, mon estil;
y, si 'l treball es mal fet,
no m' ho pagui ab un xiulet,
amich *Pepet del Carril*.

Vosté ja sab que 'ls poetas
tenim moltes ilusions,
molts romansos y cansóns .
(pero molt pocas pessetas).

Una vegada era un rey (1)
que sols tenia *tres fillas* (2):
si vosté las fá pubillas,
á fe farà un gran servey.

Pobras, vesteixen ab prosa,
potser mal engiponada..
dónquillas una mirada
si valen alguna cosa.

Y al menys la casualitat
haurá fet que 'ns coneguessem,
y com bons ens apreciessim
dintre aqueix *mon tan xiflat*.

Pero *xiflat* ó no es clá
mes clá que 'l aygua del riu
que ni 's fa tot lo que 's diu,
ni 's diu may tot lo que 's fá

Puig ja es vell que en tots terre-
lo qui guanya més dinés nos
no es sem pre qui pensa més
molts cops es qui pensa menos.

Dispensim. No més *quartetos*!
Prova que al mon es tot faula,
la dona sobre la taula
posa 'l bacallá ab monjetas.

(1) Jo, rey de casa.

(2) Tres obretas inéditas.

Creguim, *Pepet del Carril*
escrich tant atorrollat,
que mil voltas m' ha passat
que á mitj camí perdo 'l fil.

Y aixó no son maravellas;
puig segons la Historia canta,
també 'l van perdre una infanta,
un rey y las *cent donzellas*.

Admeti aquesta amistosa
demostració sense engany
del seu versayre company

MARCELINO SANTIGOSA.

Natura y amor

Repénjat al meu bras dona estimada
y marxém de Ciutat;
aquí nostra passió viu molt migrada
y anyoro respirarne l' alenada
d' un amor mes sapat.
L' ardenta sanch que corre per mas venas
no pot vida fruhí,
la Societat la ferma ab sas cadenas
y viure jo desitjo sense penas
¡No 'm vull deixá oprimí!
Lluny, molt lluny d' eixa farsa é hipocresía
que ne malmet lo cor
y en alas d' enlatrada fantasía,
cercarne un lloch de pau y poesia
hont gosá del amor
Lo sensualisme que la sanch arbora
d' esquifida passió,
no es lo qu' el meu cor contant anyora,
ma tasca ne 's molt mes generadora
procrearne vull jo.
Com gent de 'ls primers temps, lliure ben lliure
á Natura poblém
en sons boscos frondosos ne vull viure
y allí mon ver amor podré descriure
y felissos serém
Y quan l' amor ens dongui una criatura
tu y jo, ran del bressol,
sa cara besarém rosada y pura
rebut lo nostre fill de la Natura
lo bautisme del Sol ..

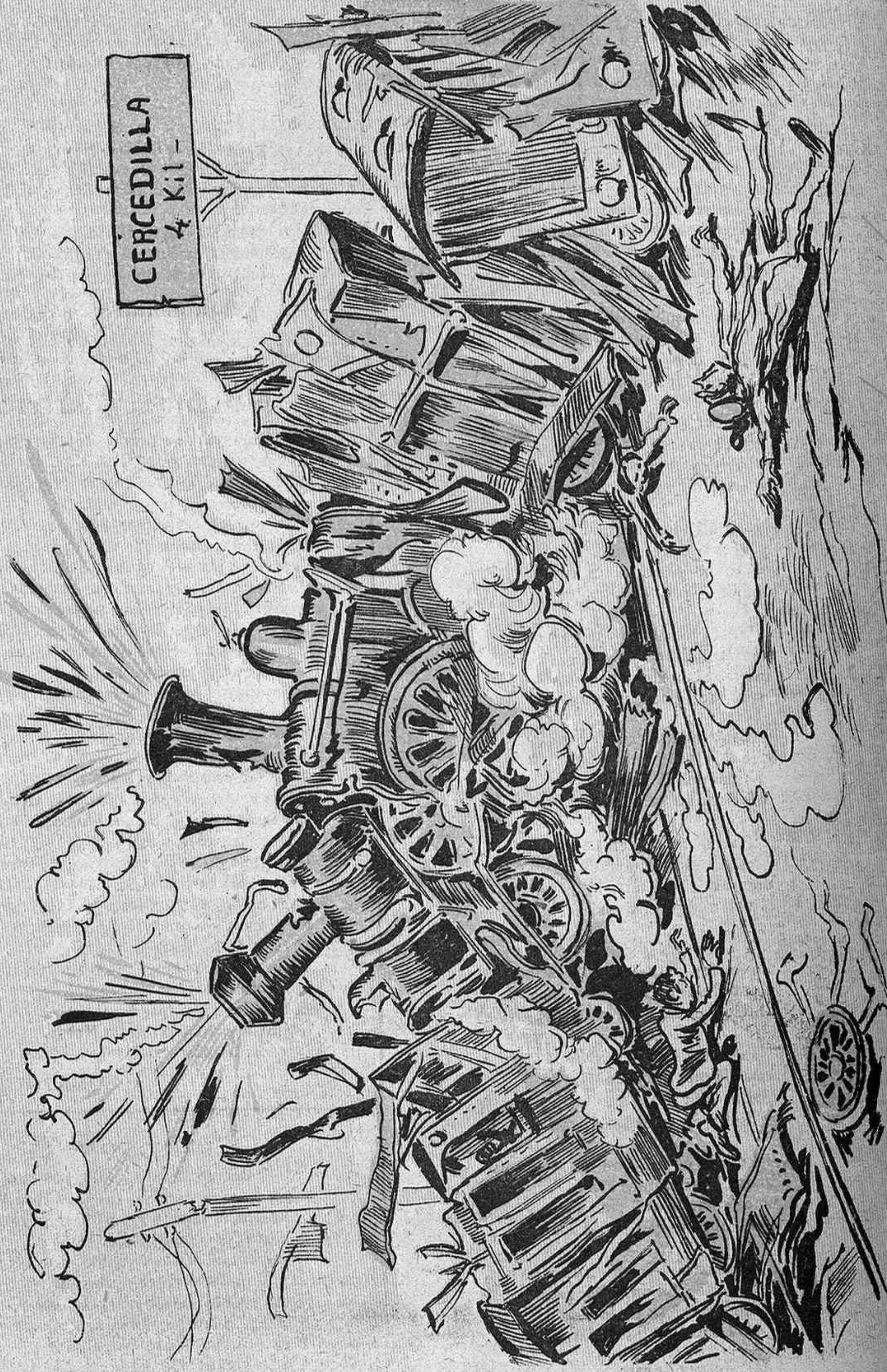
R. HOMEDES MUNDO.

A mor cobart

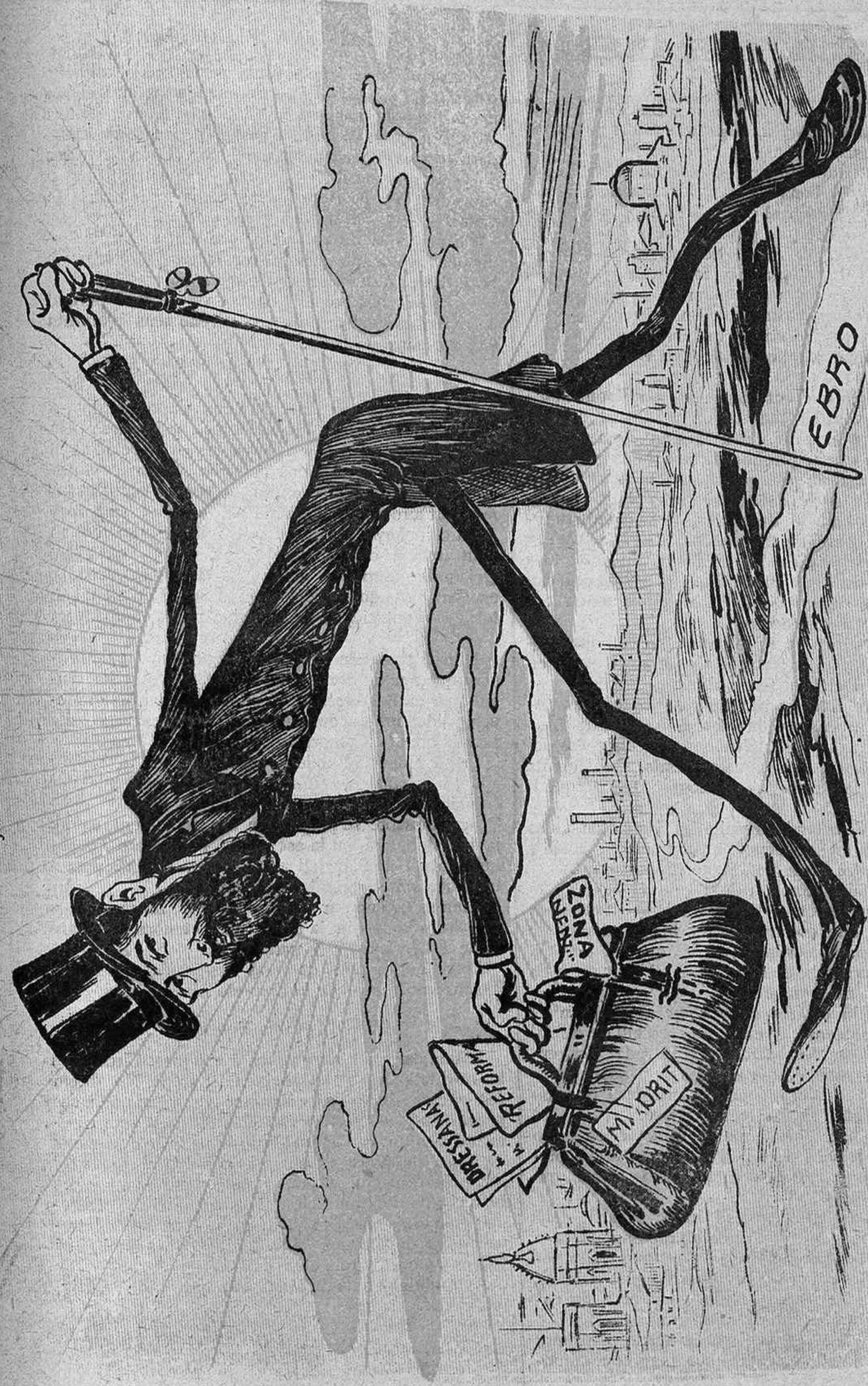
Quan no 't veig, qu' estás lluny
passo cada demati (meu,
besant el retrato teu,
al menos aquellas deu
mil vegadas, sens' mentí.

Y quan te tinch al devant,
tan sols m' estich contemplant
el teu rostre tan bufó,
y, ¡sembla estrany! no gosant
á ferte may cap petó.

A. RIBAS LL

En lloch de dirne *del Mort*,
de tant trista Companyia
ja 'n diu tothom; *de la Mort*.

De Barcelona a Madrid
ell vá y vé ab una gamba;
del *gran Berenguer* s' ha dit
que 'ns ha dut... cosa amagada!

TEATROS

LICEO

La dannazione di Faust n' es lo primer estreno de qu' hem de dar compte als nostres llegidors habituals, y ho fem ab gust, perque la presentació d' aquesta obra á las taulas de 'l nostre gran teatro lírich, ja per si sol, ensenya 'ls bons desitjos qu' animan á l' empresa, per fer conèixer al públich lo bó y mes granat de 'l repertori musical de grossa altura.

La dannazione di Faust llegenda dramática en cinch actes y tretze quadros, fou escrita solzament per concerts y no per anar á parar á las taulas de 'ls teatros, per Hector Berlioz, lo gran mestre de la música descriptiva, l' innovador, mal entés en son temps y pitxor recompensat, precursor d' en Wagner en son drama lírich.

Aixís ho degué entendre lo mestre Mr. Raoul Gunsburg, quan veyent las qualitats de l' obra d' en Berlioz, l' ha adaptada á l' escena, fent un' ópera ó drama lírich de 'l que n' era fins ara poch, una grandiosa pessa de concert; un gran poema sinfonic. D' aquest modo, mes que per nosaltres se 'n ressentí en bon tros en la presentació dramática, de sa primitiva ignoscencia, ha conseguit fer escoltar als mes indoctes, sens' adormirs' una de las creacions musicals mes fermas, ben trovadas y que 'n marca lo primer pas, cap al modernizament de la música sinfónica, fentla ensempls drámatica y agradosa.

La marxa heróica de 'l primer acte, n' es bona mostra; anyorant la que 'l mestre Colonne en sos ben llimats concerts ens feu sentir al mateix Liceo.

Lo Choral de 'l segon acte, prou n' es un altre pessa delicada, qu' ensenya la ma d' un mestre de coros que sap ahont te la dretá, altrement qu' els coros del nostre gran teatro, han sigut reforsats ab elements sanitosos, que tan de bo no 's moguin may perque li fan servey.

Lo ballet volant també resulta un *bijou*, tan en sa concepció com en s' execució qu' es molt encertada y acredita 'l mestre coreograf Signor Benincasa.

Segurs, per aixó, tractant de 'l conjunt de l' ópera que l' hin treu efecte l' haber ensorrat l' orquesta en aquell pou, que no arriba á ser lo golf místich de Bayreuth, quedant sorda la corda, qu' ara demana augment, y repercuteix de sobras lo metall, que'n *xilla* masa estrident, tal com se troba.

La presentació de *La dannazione di Faust* n' es espléndida, ab decorat d' en A. Rosvescallí de Milán, que ensenya tretze decoracions ben sentidas y executadas de ma de mestre, fora algunas de 'l quart y cinqué acte, qu' en tot son ignocentas, malgrat l' obra ho reclami per' estar'n ab carácter d' epoca.

L' escena es ben portada pe 'l director en Carlo Ragni; qu' ho fa per l' estil de l' estranger, ab propietat no mancada de cert convencionalisme teatral, qu' ens hi es de sobras.

Lo mestre Mascheroni, n' es l' héroe amagát, contrari á son gust, de la festa musical; recollint llors la Berlendi, en Blanxart, en de la Torre, que tenen petits, mes costosos papers; y lo tenor August Dianni, qu' espatlla mes qu' altre cosa lo quart acte, fluixejant en tota l' obra, que li ve masa gran.

Els tres primers actes, van entrar desde 'l primer día; 'ls dos restants han costat mes, pero com la música 's bona, ja si va trovant lo *bouquet*.

CATALUNYA (ELDORADO)

La primera verbena 's titula un enjogassat saynete estrenat lo divendres passat, quan ja 'ns anyoravam de dar compte dels estrenos d' aquest teatro. Es una obreta de tarifa ab motllos gastats pero feta ab verdadera *sandunga* madrilenya pe 'ls Srs. Garcia Alvarez y Casero que per lo vist deuen ser dos plagas que s' han juntat per fer riure ab sos xistes y ho logran de vritat.

Els actors la fan ab molt garbo sent tots d' aplaudir per l' aplom ab que fan son treball qu' ensenya la bona direcció d' en Servando Cerbón.

Las solfas del «género chico» van á recó perque 'ns avisan per aviat un altre estreno sens platerets dels germans Quintero.

GRAN-VIA

Los Srs. Gimenez Prieto y Perez Capo (per la lletra) y Calleja y Lleó (per la música), se juntaren pera *confeccionar* la sarsuela *El mozo cruo* y si be no feren cap cosa del altre mon, lograren conjuntar varias escenas cómicas carregantlas de *pebre* y posarhi *solfas* molt airosas que lograren ab justicia l' aplauso.

La companyia d' aquest teatro la desempenya ab molt *amore*, distingintshi la Sra. Gomez que fá un Quisquillas superior. Als pochos dias del estreno s' encarregá d' aquest personatge la Sra. Matrás que ab tot y sa reputació, no ho fá millor que sa companyera d' art.

Dimars passat se dongué una representació de *Marina* que aná un bon xich desigual, ab tot y ser cantada per un notable tenor y un popular barítono. Menos calificatius encomiástichs y mes art se necessita pera la obra de Camprodon y Arrieta.

Qui s' emportá l' aplauso de la nit sigué lo senyor Alfonso en una *morcilla* de las sevas (acertada per coincidencia).

Pera dissapte se prepara un aconteixement teatral, ja que debutará en la escena en Baldomero Tomás, qu' es obrer de Sabadell y que segons noticias posseheix una veu sorprendenta de tenor.

Com es de suposar cantarà algo de *Marina* y per no perdre la costum ja establerta en tenors, la romanasa de *L' Africana* «Oh paradiso».

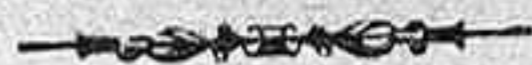
Preveyém un plé y de veras desitjaríam que lo Sr. Tomás resultés lo que la Empresa espera.

TIVOLI (Circo Equestre)

L' una darrera l' altre venen á n' aquest Circo totas las novetats que s' exhibeixen á Europa. No dirém encare de las qu' están per venir, anomenadas *great attraction's* fins qu' estigan presents; fent reparar no mes qu' han animat la pista 'ls quatre elefants de Mme. de Valssois, qu' ara ensenya 'l domador Mr. Albert Secchi. Aquets amichs bons, son sempre be'n rebuts de 'l públich, qu' els aplaudeix y fa saludar; com aixís mateix pica de mans al acabar sos treballs forsa dificultosos Mlle. Louise-Rhes-phol, Mis Hanna y James y tots els artistas.

Avisan els debuts de Milles Amones y de Karlig, molt aviat.

UN COMICH RETIRAT

LA TOMASA

Bona criada

—Madrona; ¿que no triguís tant com ahir, eh?
—No, senyora; avuy quan m' hagi vist ab sis soldats
que son del meu poble, y ab un cabo y un assistent
que son del poble vequí, ja estaré llesta.

Brillant fou lo concert vocal, instrumental y literari, que tingué lloch lo diumenge passat en lo Foment Industrial de Barcelona, ab motiu de la repartició de premis als alumnos que concorren á las escuelas que sosté dita Societat.

Tots, enteraments tots los artistes que prengueren part en l'esmentat concert se portaren com á bons; pero hem d'ocuparnos especialment, porque es una verdadera joya artistica, de la Srta. Maria Ciuró, qui posseheix una veu divina, que lográ captivar á la concurrencia en *Cavalleria rusticana*, *Tosca* y la *Boheme*, guanyantse forts picaments de mans.

No creyém equivocarnos al dir que 'l dia que la Senyora Ciuró fassi son debut en algun teatro d'ópera ha de veure coronadas per l'èxit sas prodigiosas facultats.

Ne tindriam un verdader goig, per tractarse d'una paisana.

*

Las garrotadas entre 'ls periodistas, están á l'ordre del dia.

Després de las solemnes garrotadas propinadas á n'el *Longuet* del «u cut» per lo *Maleta Indulgencias* vingué l'acorralament d'aquet per uns quants individuos del bando contrari, barrejantshi alguna morma y algun cop de bastó.

La culpa d'aquets excessos la tenen tots ells, puig'si en lloch d'usar una sátira de burdell introduhida en aquesta ciutat pe 'l difunt *Doys*, usessin la única sátira qu'han usat las personas decoñts, no s' veurían en lo cas de tenir-se d'amidar la esquena porque tot pot dirse quan s'adapta l'eufemisme y no se surt de la broma sana, que fa escapar lo riure al mateix á qui va dirigida.

Pro, molts periodistas han volgut fer bonas á las bugaderas.. y s'ho cobran ab garrotadas.

¡Ahí me las den todas!

*

Es tan grossa la burla del Govern á las provincias volguent subvencionar ab dos millons de pesetas al Ajuntament de Madrid, que á un hom'li venen ganas de ser de tot arreu menos d'aquesta desgraciada Espanya; desgraciada gracias al mal acert dels que la governan.

En lo mitin de pretesta celebrat ab motiu de tal subvenció en aquesta ciutat, parlaren molt be tots los oradors qu'hi prengueren part, pero s'en emportá la victoria 'l nostre amich Sr Laporta, qui va fe present que 'ls madrilenys adoran á Sant Isidre desde 'ls temps dels moros, y ja es sabut qu'aquest sant pera dedicarse á sas devocions deixava ala bous que llaureassin per allá ahont los dongués la gana.

Los madrilenys á imitació de son Sant pera dedicarse á sas diversions deixan que las demás provincias se reventin.

Y un cop nos han reventat tenen encare l'atreuiment de

demanarnos subvencions que 'ns fan pcsar la pell de gallina.

¡Goluts!

*

Tot sovint venen á entristir aquesta ciutat dramas horribles en que son principals personatjes un marit y una muller mal avinguts, per mes que casi sempre s'estimin ab deliri.

Fa pochs dias un drama d'aquesta indole va desenlassarse ab la mort d'abdós conjuges, los quals deixan órfana á una tendra nena, que mes de quatre voltas ha de sentir la falta de sos pares.

La causa d'aquets finals tan desastrosos, propis de totas las grans capitals, ha de buscarse en los vicis y 'l luxu qu'imperan aquí com en tots los grans centres de població.

Los guanys no son crescuts, pero las diversions y 'l luxu están fent continuament l'aleta á n'als que no tenen prou seny.

Molts homes s'en van al café tarde y nit, y allí 's fuman lo seu gran puro y 's jagan los diners si á ma vé; y moltas donas per sa part, en lloch de procurar ab bonas paraulas reprimir la conducta del marit, se gastan ab llassos y bonichs lo que deurían guardar pera necessitats imprescindibles.

Després ja se sab: falta 'l pa, falta la llum, falta l'humor, tot hi falta en aquestas casas, y comensan las barallas que sovint acaban ó al cementiri, ó á la presó ó al burdell.

No som nosaltres los cridats á donar lliçons de moral; pero han de pensar los casats, sobre tot si tenen fills, qu'avants que las diversions y 'ls luxos son los debers que s'han imposat, y que sempre han de pendre paciencia, sino l'un per l'altre, al menos pe 'ls pobres sers qu'han portat al mon.

*

En la setmana anterior los estalv's que s'imposan en la Caixa d'ahorros varen baixar unas 5 000 ptas,

Aquesta es la millor proba de que aném malament, malgrat o que asseguran els que 's llevan pera no fer res y s'en tornan al llit sense haver fet res.

Quan lo treballador se guanya la vida á la Caixa d'Ahorros se coneix al moment.

No falta may qui pensant en lo dia de demá, 's guarda una pometa per la sed.

*

A Paris l'altre dia va emportarsen una portera un susto de padre y muy señor mio.

Mentres s'estava tranquilament fent mitja en son kiosco, vegé passar per devant seu un bulto negre y molt petit lo qual va ficarse al celler.

¡Deu meu un lladre!—va dirse la portera, y desseguida va corre á buscar al seu marit que s'estava fent la copa á la taberna, y entre tots dos anaren á buscar una colla de guardias, y seguits d'un reguitzer de públich, entraren á la bodega.

Lo lladre saltava de bota en bota.

Correren á agafarlo, lograntho després d'haverlos fet suar molt.

Y ¡oh, planxa!

Se tractava d'un ximpancé qu'havia anat á buscar la obscuritat de la bodega pera menjarse una pastanaga.

*

En Flume va efectuar-se un desafió entre 'l consul de Turquia y un oficial de la marina italiana

Los dos rivals no varen ferirse, pero la bala d'una de sas pistolas va aná á cavar-se al pit d'un dels padrins.

¿Que tal?

No vulguin ser may padrins: ni de desafió ni de bateig.

En los desafios poden deixarte clavada una bala y en l'altre cas, si la familia de la criatura es pobra, sols portarla (la familia) clavada á sobre, tot lo dia.

No content lo Govern en demanar 2 millions als espanyols pera subvenir á las necessitats de Madrid, segons declaracions d'un diputat provincial demana á la regió catalaan pera 'l servey militar 788 homes mes dels que de veritat li corresponen.

En cambi 'l cupo de Madrid corresponent al any actual ha sigut rebaixat en 629 homes.

Y després se queixarán de que 'ls catalans siguem des-centralisadors.

Lo que ha d'estranyarlos es que ja qu' ho volen tot per ells, no 'ls deixem completament, perque tots sols puguin arreglar-se com mes los acomodí.

Y á propósit de quintas: un altre diputat provincial va demanar fa pochos días que mentres no s'implanti 'l servey obligatori, sols vagin los catalans á servir voluntariament al rey. Segons aquet diputat deuria lograse una rebaixa de redempció, y un cop lograda crear un Monte pio pera lliurar als catalans que no vu guessin anar al servey de las armas, posant en son lloch un substitut.

Nozaltres que coneixem la injusticia de la contribució de la sang, qu' exigeix una mateixa redempció pe 'ls pobres que pe 'ls richs, hem de aplaudir lo bon desitj del esmentat diputat provincial, pero sempre 'ns plaurá mes que 'l servey obligatori, que roba brassos aptes á la producció, lo servey purament voluntari.

Pero, difícil será lograr tan sana reforma, perque la qüestió es recullir las bonicas sumas dels que 's redimeixen.

BIBLIOGRAFIA

Ja quedarem en que 'l nostre antich colaborador D. R. Suriñach Senties, era un excelent poeta, calificatiu que va ben guanyarse ab son aplech de poesias titulat *De la vida*

Com á prósista no 'l coneixiam, y hem quedat agradablement sorpresos al rebre y al llegir son volum *Croquis cubans*; pero opinem no obstant, que l' amich

Suriñach no ha sabut encare dominar las aspresas de la prosa com ha sabut vence las dificultats de la rima. Aquella ma ferma, qu' enmotllava las paraulas á son pensament jugant com qui diu, ab lo metro y la rima, ara 'ns ha semblat alguns cops pesada, cansonera, poch destra...

Potser la causa d' aquesta desigualtat ha de buscar-se en los elements de que ha disposat l' autor al escriure aquesta obra. Lo que explica 'l Sr. Suriñach en sos *Croquis cubans* no ho ha viscut, ho ha sentit sols comptar á una persona á qui estima molt, y aixó no es prou. No es prou... *pera tenir rahó*; y en literatura com en tot, sols lo que té rahó pot fer arribar á un franch convenciment.

Ab tot, *Croquis cubans* es obra molt recomenable y molt digna de ser llegida. Si no te la frescor del tomo *De la vida*, es generalment ben portada, sense notarshi cap defecte de bulto.

Pera que 'ls nostres llegidors se pugan fer cárrech del caracter del darrer volum del nostre amich en publicarem la setmana entrant *El Rey Congo* qu' es per sa bellesa y breuhetat una de las notas mes ben trovadas del llibre.

CORRESPONDENCIA

A. Ribas; Anirá part de lo que envia.—J. Ribas S.; Va bé —Rampells; També —Albert de Villafranca; Lo voldria complaure, pero 'l nostre periódich s'apar a de tot lo qu' es marcadament trist.—Gyrbas Ascold Vas rrai; No va.—Noy de la Sal de Premiá; Anirá.—Q. de las Coplas; Ho publicarem gayrebé tot. J. Moret; Id. —Un petit aficionat; Es poch cuydada —Estorer de la Ronda; No hi entés la paraula final del vers 12. ¡Ah! rato y teatro no son consonants. Si ho corretgeix l' hi publicaré.—Antoni Roqueta; Admés. Homedes Mundo; Me quedo «Natura y Amor», l' altra es massa... *dallonsas*.—Jaume Comelias; No fa per casa.—Noy de la Noya; Tampoch. —Crivilé; Id —P. Gorga; Id.—Catalá Nista; Aprofitarem alguna cosa.—Nemesi Girabau; Quedo tan admirat de la seva poesia, que no puch resistir á la temptació de publicarla integra:

COSETA

—Ola, haonvás Peret...
—No tevia conegut Frexet...
Man vatx tot ssegit
Aveure 'l meu hamit
Qué chá hamdeu está enrriaviat
Per qué estar y encara noianat...
—Yi haonvás tan depresa y desidit
Sembla que yo y tu estén rreñit
—Teidit qué hanava á cal amiet
Per llugá un petit teàtret,
Qué hía halcarré de Fernandu N.º 7.

Litografia Barcelonesa. — San Ramon, 6

Talonnaris

PERA APUNTACIONS DEL

—SORTEIG DE NADAL

Magníficament litografiats á dugas tintas

Los de 100 fullas á 80 céntims

„ „ 50 „ á 50 „

Vendas al per Major y Menor

LITOGRAFIA BARCELONESA
6, Carrer de Sant Ramón, 6, BARCELONA

Fret y calor

Está cremat porque li han tornat una pesseta falsa, pero, no obstant, tremola de fret.

S' ha encés al veure certas cosas, pero per aixó li cau la gota.

Diuen qu' es un poeta fogós, pero 'l certus es qu' está gelat.

Está escaldat, pero, no obstant, diu que 'l fret lo pela.